

NOTA:

Idem Medicus Ratisponensis & Carolinus, Joh. Stephan. Strobelbergero commendat quoq; *consuetudinem* massam, pulvis applicitam in omnibus Febribus: inq; quarantana, omnium artes eludente, inventu hujus massæ, valetudinem ægro ab omnibus derelicto, intra

paucos dies promittere nõ veretur.

R. Ignis i. e. fuliginis,

Aëris i. e. tela araneorum,

Aqua i. e. terebinthina,

Terra i. e. Ranunculi caustici,

Sumuntur certâ proportionem & malaxantur, donec non ita tenaciter digitis adhæreant, applicatur pulvis manuum ante Paroxysmum.

PARTS XXIV.

DE

PESTILENTIALIBUS.

CAPUT I.

DE

ELIXIRI PESTILENTIALI,

Cum Pestis sitira, & peculiare DEI Flagellum, sequentia post reconciliationem cum DEO & proximo, vitæq; emendationem ex usu esse poterunt.

R. Florum Sulphuris Spagyricæ præparatorum (ut paulò post dicitur) uncias tres, affunde Olei Juniperini è baccis, in balneo prius rectificati, ad eminentiam trium vel quatuor digitorum (eodem modo cum Spiritu Terebinthino fieri potest Balsamus Sulphuris, cujus Tinctura postea Spiritu Vini extrahitur ad affectus asthmaticos.) Olei succini ternâ rectificatione, in balneo ab odoris vehementiâ

liberati quarta pars ad oleum baccarum Juniperi ibidem affundatur, stet in igne cinerum vel arena sæpius movendo, ut flores lenti sine adustione solvantur, & liquefiant: Postea habeas Theriacæ Venetæ lib. j. ex quâ optimo Spiritu Vini Tincturam extrahes, quam à Spiritu Vini separatam seorsim servato. Extrahes eodem Spiritu Radicum Eleni, Angelicæ, Baccarum Juniperi contusarum & mixtarum ana uncias tres, & Tincturam à Spiritu Vini in Balneo separatam, misce cum Tinctura Theriacæ, ac affunde Oleum Juniperinum, & succini floribus sulphuris essentificatum, ac per papyrus bibulam

bibulam prius filtratam: omniaq; circula lentissimo cinerum calore per quatuordecim dies. Habebis secretum, quod in Peste & morbis Epidemica ex DEI benignitate ad miraculum operari solet.

VIRES & USUS.

In Peste est præservativum & curativum.

DOSIS.

Una vel duæ guttæ in vino vel a-

ceto quotidie manè: vel singulis septimanis semel 8. vel 10. guttæ jejuno ventriculo, expectato sudore assumantur.

Præservat à putredine, & nil impuri relinquit in corpore.

Correptus Peste statim ab initio accipiat à scrupulo i. ad ij. in vino, aceto vel alio liquore appropriato, & sudet: potenter venenum è corpore pellit. Vid. Croll. p. 228.

CAPUT II.

DE

LAPIDÈ BEZOARDICÒ.

Lapis Bezoar non abs re laudibus prædicatur, quia in omnibus morbis Epidemialibus Antidotum salutare, eò, quòd repente vim omnibus venenis adimere expertum est, quemadmodum & ego annotavi, qui Anno 1626. febre maligna correptus, tandem acceptis granis decem hujus Lapidis ex DEI voluntate à morte liberatus, & sanitati restitutus sum, cujus laudabilis Medicamenti virtus, ac efficacia in curandâ Peste apud alios quoq; eodem anno experientiâ minimè fallaci, utilis ac salutaris deprehensa est.

OBSERVA.

1. Est duplex Orientalis & Occidentalis, quorum ille & majoris præstii & virtutis semper præ hoc habe-

tur. Distingvuntur à loco natali, quod Orientalis in præventriculo potissimum, hinc ventriculo & aliis cavitatibus animalis cujusdam Persiæ ac Indiæ Orientalis, capricervæ dicti repetiatur. Occidentalis vero ex animali quodam Peruano, Capricervæ Orientali simili, cornibus tamen orbo, & Vicuniras seu Taraguas dicto excinditur.

2. Orientalis variat figurâ, in anteriore parte paleam plerumq; pilos vel simile quid continens; superficie levis ac splendens, intus laminatus; Color ut plurimum est atrovirens, odor nullus. Magnitudo & pondus non est idem; pleriq; infra juglandis magnitudinem subsistunt, nonnunquam & paulò superant.

Mmm 3

3. Oc.

3. Occidentalis similiter tunicatim concrevit, Orientalibus ut plurimum major, superficie scabra, colore cineritio, albo, nigro, obscurevè virente. Hujus major dosis est quam Orientalis, nempe à gr. vj. ad xx.

4. Stupenda magnitudo est illius Occidentalis lapidis, cujus Dn. Georgius Segerus Thoruniensis meminit in epistolâ quadam Hamburgi d 3. Decembr. 1656. ad Dn. D. Thomam Bartholinum datâ, quæ est Centur. 2. Epist. Med. 79. p. m. 656. Cujus inter alia verba hæc sunt: Sed missis cornibus Leporinis ad Lapidem Bezoar Occidentalem, quem non ita pridem ad Nobiliss. & Literatiss. Dn. Franciscum Ludovicum vande Wiele, Potentiss. Danorum Regis hoc in loco Commissarium Fidelissimum, Patronum Magnum, vidi, me converto. Est is ingens, caput humanum æquans, rotundus ferè, coloris subfusci, glaber ac nitidus, duabus in partibus læsus, ubi subcinericus apparet. Diameter ejus est 23. pollicum transversorum, pondere autem 6 $\frac{3}{4}$ libras mercatorias superat. Ex laminis crassis compactum esse partes læsæ ostendunt. Cardinalem Infantem Gubernatorem olim Burgundiæ 6000. Imperialibus à primo venditore eum redimere non potuisse ferunt; jam verò pro 3000. venditur.

5. Zvelferus in Append. ad animadvers. Pharmac. August. pag. m. 65. In eâ opinione constanter perseverat, lapidem Bezoar Orientalem pro majore parte esse adulterinum, factitium, ab Hebræis fortè Lusitanis singulari arte & industriâ ex plantarum Magisteriis præcipitatis, cortice tenuis & per juxta appositionem conflatum, atq; politurâ suâ ornatum, & quod verus lapis Bezoar vix, nisi Magnatibus Indiæ, Persiæ & Regibus nostris, quibus ab Indis dona mittuntur, in promptu sit. Cum è contra tot milleni dictorum Lapidum, uno anno saltem, in Germaniâ, Italiâ, Hispaniâ, Indiis & plurimis aliis vastissimis Regnis, Medicamèri vice absumatur, ut taceâ, quæ millia eorû milliû, non dicam centenarii aut saltem libræ penes infinitos Mercatores, Indiarum & Europæarum Regionum venales, adhuc quotidie prostent & adferentur.

6. Hinc & alii non malè conjiciunt, adulterinos ejusmodi lapides ex lapidum fragmentis & pice artificiosè coagmentari: Item ex cretâ, cineribus testarum, sanguine sicco & lapidibus, Bezoar minoribus pulveratis & cum liquore incorporatis: Item ex Cinnab. & ignis artificiosè compactis, tinctis, &c.

DOSIS.

DOSIS.

Dosis est Orientalis à gran. iij. ad viij. vel xij. in aqua convenienti & specificâ. Aliquibus propinavi hunc lapidem ex aceto Scordii, aqu. Carduibened. & Theriacâ ad formam sequentem, & parvo tempore intervallo integrè à Peste vel

aliis venenatis morbis convaluerit.

R. Lapid. Bezoard. levigati gr. vij.

Aqu. Carduibened.

Aceti Scordii ana ℥vj.

Theriaca ℥j.

Fiat Mixtura, detur convenienter, signetur Mixtura Bezoartica.

CAPUT III.

DE

AMULETIS.

Multi, iij; non infimi nominis Medici ad aëris malignitatem corrigendam, sicq; corpus à pestifera lue præservandum inter alia Antidota solent etiam quædam Amuleta, vel ex Mercurio vivo, avelana excavata indito confecta, vel ex Arsenico Crystallino, bafonibus exiccatis, aliisq; ejusmodi præparata præscribere, illorumq; à foris gestationem supra cor summopere ad amoliendum omne contagium pestiferum commendare: quæ plerumq; Zenechda appellare solent, quod principaliter ex Arsenico componuntur.

Arsenicum enim ab Arabibus Arsenes, Zenech & Zene nominatur, unde ne cui vis hoc DEI donum innotesceret, usu figuræ Rhetorum, nempe Aphæreseos, Senium pro Arsenicum, Zenech pro Arsenech; & sic Zenechdon pro Diazenech dictum fuit.

Triplici nomine Pestem avertit, primo avertendo venenum cordi insidiaturum; deinde attractivam hominis cohibendo; postea malignas calii impressiones ceteri scutum exequendo.

OBSERVATIO.

Cavendum est in horum usu, ne mulieribus, instantibus mensibus appendantur: Nonnullam enim vim sistendi sanguinem habent.

ZENECHDON.

R. Bafon. bene exsic. & pulverisat. ℥ij.

Arsenici Crystall. alb. rubri ana ℥ss.

Radic. Diptam.

Tormentill.

Zedoaria.

Myrrhe ana ℥ij.

Margarit. præpar.

Corall. rubr. præp.

Fragment. Hyacynth.

Smaragd.

Crossi

Croci Orient. ana ʒʒ.
Campora ʒj.

Singula subtilissima pulverisata & mixta beneficio gummi Tragacanthi redigantur in massam, indeq; placentula ad cordis Ideam fiant pistillis duobus Sole vel Luna existentibus in Scorpione, hora ʒ uno latere Scorpii figurâ, altero serpentis calatis, debite & sub iisdem influentiis signanda, qua involuta bombic. vel sind. rubr. de collo suspendenda.

Alii utuntur ayellanâ excavatâ & ʒrio vivo impleta, ceraq; Hispanicâ obdaratâ, quam de collo, ut cordis regionem attingat, suspendunt. De quâ re consulatur Jordanus tract. 3. de Peste cap. 9. & multi alii. Vid. quoq; Croll. pag. 238.

De
AMULETO ἀνιλομικῶν Dn. D.
Rolfinckii.

R. ʒ per fumum hni mortificati, imò etiam h ipsius corrosi, pulv. ʒvj.
ʒ albi, rubri r̄isgallo, flavi ʒ dicti Cinnabaris

Rad. diptamn. alb. seu fraxinell.
an. ʒiv.

Tormentill.

Bistorta,

Angelica an. ʒx.

Misce ita ut massa splendeat à Mercurio & à Cinnabari, eminenter, incorpora modico rob. juniperi & gumm.

Tragacanth. in ∇ Zedoar. Solut. Formentur instrumento, Crolliano orbiculi, In superficie spargatur modicum Cinnabaris ʒii.

DIAZENECH ALIUD.

R. Arsenici Crystallini ʒij.

Radic. Dictamni,

Tormentill. an. ʒʒ.

Zedoar. ʒij.

Rasur. Corn. hirci non castri,

Campora,

Croci ana ʒʒ.

Cum mucag. gummi Arab. fact. in aqua rosar. fiant placentula, quæ cum exactè exaruerint, sindone includantur.

ALIUD DIAZENECH.

R. Arsen. rubri, albi,

Pulv. secat. bufonum ana ʒj.

Rad. Dipt.

Torment.

Scordii,

Ruta ana ʒij.

Succini albi ʒʒʒ.

Benzoi ʒʒ.

Croci,

Campbor.

Zedoar.

Myrrh. ana ʒij.

Cum aceto scordii & gummi tmgac. fiat massa. Ex qua formentur placentule ad formam cordis involute bombaci, includanturq; alutæ rubræ.

NOTA

NOTA:

1. De Amuletis ex Mercurio & Arsenico præparatis sine controversia non est. Certum enim est, quod Mercurius calore nativo gestantis rarefactus, & in vaporem quadantenus resolutus, agendo ea in corpore humano efficiat, quæ ejus naturæ & proprietati congrua & quàm maximè consentanea sunt: nimir. relaxare intestina, nervos convellere, siccare medullas osiû, & tandem gingivas similiaq; hisce putrefacere, quæ uti naturæ inimica sunt, ita omnibus velis remisq; vitanda. Nemini itaq; svaserim, ut hujusmodi plenum alea antidotum sive calamo inclusum, sive sericis involucris vestitum, sive quacunq; alia ratione adornatum inconsultius gestet; quamvis enim primis statim diebus effectam perniciosum quispiam non sentiat, frequentî tamen usu & successu temporis, vera esse, quæ dixi, reperiet.

2. Pejus autem id, quod ex Arsenico conficitur amuletum, antidotum est, ob insignem Veneri sub eo latentis deleteriæ virtutis magna interrimendi facultate pollentis virulentiam; cordi enim quàm maximè obest, spiritum officinam potissimum virulento suo æstu infestans respirandi difficultatè inducit, vertiginem efficit & scotomiam, ut pro-

inde mirari satis non possim, quod eorum fuerit Medicorum incitamentum, ut hominem, tam Phantastico antidoto, tot actantis periculis & symptomatibus forsân peste pejoribus exponerent. Vid. Kircher. Sect. 3. c. 5. de Peste. p. m. 338.

3. Ipse tamen Kircherus d. l. tanquam appropriatum contra communem & ordinariam Pestem Antidotum esse credit bufonis substantiam, seu Xenextum bufonium, idq; ex Helmontii Philosophiâ. Qui Tract. Tumuli Pestis p. m. Edit. Lugdun. in fol. 185. hæc sequentiâ habet, quæ non possum non hæc adscribere:.

Cognosco, Paracellum nullam habuisse actualem praxin Pestis; multa quidem parumq; conformia scripsisse; pollicitus plurima, ex relatu aliorum hausta, credulitate. Hybernus Buttlerus, me conscio, Londini aliquot millia Peste curaverat. Jusserat enim bufonem magnum, mense Junio post meridiem captum, tibiis suspendere prope focum, illiq; subtendere patinam è cerâ flavâ. Tandem à triduo suspensionis bufo evomuit terram, & aliquot insecta, ambulantes nimirum muscas, nirentibus alis sub viridi colore q. s. deauratis. Mox autem à vomitu, bufo obiit: Nec ante triduum evomuit, licet pronus

N n o

pronus

pronus penderet. Dixit autem mihi, quod sat remedii haberem curandis 40 millibus Peste correptorum, promisitq; se mihi ostensurum rei cardinem. Sed repente in exilium proscriptus abiit. Saltem ego has sordes vomitu rejectas, iterumq; exsiccatum bufonis cadaver, separatim in pulverem tundi jussi, & cum Tragacantho Trochiscos formavi, quibus feliciter sum usus tam ad præcautionem Pestis, quam ejusdem sanationem. Dein Julio Mense, decrefcente Lunâ, veteres bufones cepi, quorum oculi scatebant albis vermibus, nigrisq; capitibus prominentes, adeo ut uterq; oculus totus in vermes transformatus esset, fortassis 50. numero, in singulo oculorum foramine vermes erant dense compacti, quorum capita foris eminebant; Et quoties aliquis egredi vel prominere conaretur, statim bufo, apposita manu egressum verbat; hos autem bufones ad vomendum coactos, uti dixi, per suspensionem, reperi dare excellentissimum Zenexon. Vermes autem in patinam ceream deciduos, simulq; cum eo quod per vomitum rejectis, in Trochiscos parvulos redeggi, addito cadavere bufonis & cerea patina. Gestati autem Trochisci ad mammam sinistram, arcebant contagium, & lo-

co infecto alligati, statim virus extrahebant. Erantq; Trochisci promtiores, ac validiores, si in usum aliquoties recidissent, quam recentiores. Reperi autem amuletum pro Peste longè validissimum &c. Hucusq; Joh. Bapt. Helmont.

4. Verum Fr. Osvaldus Grembs arbor. integr. & ruinof. homin. lib. 2. c. 4. p. 442. Licet defensor placitorum Helmontianorum sit acerrimus, tamen ipsemet fateri cogitur, idè contemni hoc remedii genus à quibusdam, ed quod experientia non respondeat; Imò ipsummet id nunquam parasse.

Antequam finem amuleti imponam, Tibi Lectori optimo apponam Henningi Scheuermanni pentacula tria, ex Paracelsi ejus de morbo Mercuriali contagioso c. 5. p. 42. desumpta, non miny ridicula, quam superstitiosa:

i. Mithridatium Olympi:

R. Carnis viperina,
Bufonis.

Ranar. exsiccatar. an. 3ss.

Anear. è mensi. mulier. procreat.
num. vj.

Cord. lupi,

Talpa,

Upupa,

Casi Sylvestr. an. 3j.

Sanguin. anat.

Cr.

Ciconiarum an. ℥j.

Ammoniac.

Cera Virgin. an. ℥ss.

Misce.

2. Theriaca cœlestis.

R. Carnis pavonis,

Corvi.

Merula an. ℥ss.

Regum apum ex Gobione pisce exclu-

for. num. vij.

Zenexci fumo hui indurati.

Opprimechioli an. ℥j.

Sanguin. Leon.

Cervi an. ℥ij.

Terentiabin.

Elem. an. ℥vj.

Cera Virginea q. s.

Misce.

3. Suffuff æthereum :

R. Lingv. Angvill.

Tinca.

Murena an. num. 3.

Serpentis in Lucio è spermate ceti

genemti. ℥ss.

Boleti Cervini ℥j.

Galle intus araneam foventis.

Gamandrea herb.

Nuc. Moschat. an. ℥j.

Succ. Chelidon.

Allii an. ℥ij.

Cera Virginea q. s.

Ex hac Mixturâ, sferia illa Me-
dicina ad l. arc. in parvos globulos
formetur, hora ingressus ☉ in signū ♄.
signeturq; sigillo, in cuius circumfe-
rentia verba serpentem abstupefacien-
tia sint insculpta oēs oēs oēs, in
medio stet ipsi Mercurii figura, vide-
licet: Angeli in dorso & calcibus a-
lati, dextrâ manu baculum geminis
serpentibus, crucis in modum intortis,
Obseptum ferentis, in capite autem,
stellam & Mercur. signum exhibentis.
Signata involvatur Syndone mundâ,
& appendatur in ipsa Mercurii hora,
vertiginoso planè entis pagoyi Im-
perio.

Vide Unzer. de Lue pestiferâ lib. 2.
cap. 9. p. 196.

CAPUT IV.

DE
ANTIDOTIS ANTIPESTI-
FERIS VARIIS.

Rec.

EXTRACT. liquor. Rad. Angel. per
chartam benè filtrati ℥j.

Elixivis proprietatis ℥vj.

Tinctura Croci ℥ss.

Confect. Alkekerm. ℥ij.

Misce. Dosis gutt. xv. vel ℥j. in A-
qua specifica Antipestifera.

Balsamus pestis hic commenda-
tur sequens Heinrici Stapedii.

NUM 2 R. Flor.

R. Flor. Aris aloë, crocô & myrrhâ
sublimat. ʒij .

Campb. ʒiss .

Ol. Terebinth. alb. ʒiiij .

Cucurbita vitrea imposita, simul in
arenâ lento igne colliguescant, ut in
massam aurei vel Croci coloris coeant.
Quod si hanc magis efficacem postu-
laveris, loco tepente prius digestam
ex Cucurbita retortum collum ha-
bente magnâ diligentia artificiosè o-
leum proletrabis, cujus guttula 2. vel
3. ex vino vel liquore conveniente pro-
pinari queant.

Secretum etiam hoc in Peste volunt,
quod sequitur.

R. Balsami: hujus ʒij .

Theriac. opt. ʒiiij .

Croci ʒss .

Misce & digere per 14. dies.

USUS.

Hoc inunge carpos, arterias tem-
porum, axillas ac spinam dorsi, pro-
pinato simul Diaphoretico, pellit
mirabiliter venenum & omnia io-
bôla.

In Peste tùm præservanda, tùm
curanda usus Sambuci maximus est.

Spongiola aceto madida sam-
bucino in globulo ligneo Juniperi-
no perforato gestata & olfacta spi-
ritus adversus luis grassantis impres-
siones admodum roborat.

Eodem aceto lateres ignitos per-
fundete, & vaporem excitare, con-

tagiosa mûdumata discutit, & quò
minus sese tùm habitaculis, tùm ve-
stimentis, insinuare possint, prohi-
bet.

Rotulæ Antipestiferæ,

R. Flor. Aris ʒij .

Lactis Aris ,

Extract. Helenii,

Zedoar. ana ʒss .

Croci ʒss .

Magister. Corall.

Perlar. ana ʒss .

Confect. Alkechem. ʒj .

Salis Absinthii:

Carduibenedict. an. ʒij .

Ol. Citri,

Angel.

Zedoar. ana gutt. ij .

Moschi. in aqua Rosar.

dissolut. gr. iiij .

Sach. alb. fini. q. s. Aq. Card. b.

Scordii: Theriacal. solut.

Eiant rotula.

Rotulæ Bezoardicæ.

R. Extr. Angel.

Zedoar. ana ʒss .

Confect. Alchem. ʒj .

Extr. Croci gr. vj .

Ol. stillat. Succin. alb. gutt. ij .

Cori. Citri gutt. iiij .

Sach. fini. Aqua vel Card. b. vel

ulmor. vel Cinamomi. vel Veronic.

dissolut. ʒiiijss . F. l. a. Rotula.

Electuarium Bezoardi-

cum.

R. Cons-

R. Conserv. rosar.

Acetos.

Borrag. ana Zi.

Cort. citri condit. ℥ss.

Radic. pimp. condit. ℥ss.

Extract. gran. Junip. ana ℥iiss.

Flor. Aris. ℥j.

Magist. C. C. ℥ss.

Corallor. prep. ℥ss.

Saltes Absinthii ℥ss.

Cum Syrup. acer. Citri & Spir. ☉

fiat Electuarium ad acorem moderatum. Dosis ad avellane majoris magnitudinem quotidie, vel alternis diebus superbibendo cochl. j. Ag. Scordii.

Electuarium Salutis.

R. Macia in succo Limon. infusi ℥ss.

Theriaca.

Mithridat. ana ℥iij.

Sp. Liberans.

Lign. Aloës odorif.

Terra sigillat.

Succin. alb. prep. ana Zi.

pulv. cort. Citri ℥ss.

Conserv. Rosar.

Borrag.

Fl. Nymph. ana ℥ss.

Cum Syr. Acetosic. Citr. q. s.

F. Electuarium.

His non inconcinne adjiciantur Medicamenta quedam antipestifera ex Sambuco parata, cum Rob. Sambuci vulgare Rusticorum Theriaca vocetur, & à plurimis commendatur, si de eo hebdomadam porti-

uncula instar Nucis juglandis deglutiatur, acetumq; proprium superbibatur, & sudor in lecto proluciat, quod ad preservandum vulgi est remedium. Id quod & peste affectis utiliter adhibetur, si praesertim ei aliquid de pulveribus contra pestem admiscetur, vel saltem Cochlearia tria, vel quatuor aceti Sambucini antipestiferi superbibantur.

Idem Rob & praesertim recentius buccellæ panis spissius illitum, & hora una vel altera ante reliqua edulia deglutitum alvum laxabit. Sunt autem Medicamenta ex Sambuco antipestifera, Rob & Extractum antipestiferum, Spiritus, Tinctura & acetum Sambuci antipestiferum, de quibus breviter.

Rob. Sambuci Antipestiferum.

R. Rad. Torment.

Petasid.

Pimpinell.

Angelic.

Fol. Scordii.

Bacc. Juniperi ana ℥ss.

Radices macerentur horas 24. in aceto Sambucino, postea lentè exsiccentur, & seorsim pulverisatis adde fol. Scordii & Baccas Juniperi iidem pulverisatas. Misceantur omnia, & residuo aceto aspersa subigantur, quam exaëlisimè cum Rob. Sambuci ℥. i. in formam opiata, de qua infecto ℥iij. in liquo.

Nnn 3.

liquore conveniente exhibeantur ad sudorem proliciendum; venenumq; à corde propulsandum.

Extractum Sambuci antiloemicum.

Ex hac opiata seu Rob Sambucino, superaffuso spiritu Sambuci, extractum sequenti ratione paratur.

R. Rob. Sambuc. antiloemici ℥. j.

Cui in vitro oblongo, satiq; capaci seu cucurbita, superaffunde spiritum vini, vel proprium Sambucinum antiloemicum, ut superemineat ad quantitatē palmæ, posteaq; benè obturato vitro, ne spiritus exhalet, digere in balneo, vel tempore hyberno retrò fornacem hypocausti per dies 5. vel 6. Vitrum indies bis agitando: quibus elapsis materiam omnem, quæ in Cucurbita est, filtra per chartam emporeticam, ut purum ab impuro separetur: Liquorem transcolatum & obscure rubescentem, qui Tinctum Sambuci antiloemica rectè potest vocari, & per se quoq; absq; destillatione utiliter servari, inde Cucurbita vitrea, & superimposito alembico destilla lento balnei calore, donec menstruum, seu spiritus ille redundans guttatim evocatus, extractum Sambuci antiloemicum in fundo cucurbita instar mellis reliquerit.

U S U S.

Hujus Dosis in infectis à scrup. i. ad drachm. j. in liquore cōvenienti.

Quòd si menstruum non totaliter, sed aliquà saltem ex parte abstractum fuerit, id quod in cucurbita remanet extractum liquidum, seu Essentia Sambuci antiloemica vocatur.

Spiritus Sambuci Antiloemicus.

Spiritus Sambuci simplex per se quoq; hinc plurimum pollet, tum in præservando ad guttas aliquot manè cum modico panis similaginei usurpatus, tum etiam ad cochleare unum vel alterum in principio invasionis, ubi calor febrisq; nondum invaluerit, exhibitus.

Is tamen, qui in præparatione extracti antiloemici modò præscripti per Alembicum abstractus est, longè nobiliores vires obtinet, cum de volatili illorum simplicium Bezoardicorū essentia multum secum abstulerit. Vel: Infundantur saltem eadem simplicia Bezoardica in Spiritum Sambuci simplicem, & per aliquot dies macerata transcolentur, pro Spiritu Sambuci antiloemico, cujus vires tum in curando, tum in præservando non satis laudari poterunt.

Acetum Sambuci Antiloemicum.

Iisdem prædictis Alexiteriis, & præsertim Radic. Angelicæ & Baccis

cis Juniperi, si acetum Sambucinum rubrum ex baccis Sambuci in clibano exiccatis paratum impragnatur, exurgit acetum Sambuci Antioemicum, quod non solum vehiculum est reliquis Medicamentis alexipharmacis; verum etiam solum usurpari potest, quando calor intensior, febrisque ingravescens spiritum & cætera Medicamenta calidiora respuunt.

De Spiritu Salis Sambuci (cujus part. 18. c. 2. descriptio habetur) guttulæ aliquot in jusculo carnis præservationis ergo utiliter exhibentur.

Nec insalubre est, si semel vel bis in septimanâ cyathus unus Vini è baccis parati manè horâ unâ vel alterâ ante prandium, sumto tamen prius, ut aliquoties monitum, jusculo exhauriatur: alvum enim laxat, putredinem arcet, & ob Bezoarticam Baccarum vim corpus à contagio præservat.

De vino, quod è Baccis exiccatis fit, & stomachum roborat, interdum Cyathus unus in cœna ebibatur.

Notandum autem vinum Sambucinum triplici modo parari.

I. R. Baccas Sambuci à spiritibus mundatas: contrunde in mortario lapideo, aut vase figulino, pistillo ligneo, ita ut vinacea simul quàm optimè conquassentur. Materiam hanc succulentam dolio octavam, decimam aut duode-

cimam, pro ut major minorve requiritur efficacia, partem reple, residuum musto recenti adimple, ut simul deferveant.

II. Quidam materiam istam consumsam & succulentam cum equali musti parte ad tertias prius lento igne incoquunt, decoctum refrigeratum & optimè per pannum lineum murum transcolatum, eodem modo & quantitate paulò majori, in dolium infundunt, & superaffusò musto, defervere, ut dictum, sinunt.

Quercetanus ita parat,

Semina exprimenda, & succus extrahendus, qui cum dupla musti optimi vini albi quantitate permistus, in dolium magnitudinis convenientis ad absolutam digestionem & fermentationem infundatur. Notandum verò hinc melius esse, si in obturato dolio peragatur, id est, si dolium non penitus repleatur (sed ad minimum tertiam parte vacuum relinquatur) & obturetur bene, ne quid exhalet. Quo facto & fermentatione per mensem integram absoluta, dolium aperiendum est, vinoque (in alio vase eodem modo, cum succo baccarum defervefacto) ad summum usque adimplendum est.

Hoc vinum purgat serosos humores & conducit Hydropicis. Dos sis Cyathus major minorve, pro ut plus

plus minusve vires assumentes. Medicamenti operationi reluctabuntur.

III. Elegans etiam modus ex Baccis hic est.

R. Bacc. Sambuc. infurno opt. siccatur.

℞. j.

Cinamomi El. & acerr. ℞iij.

Caryophyll. ℞iſſ.

Cassio modo pulverisata insue nodulo laxiori, quem vascula mensuratum xij. aut circiter capaci immittit, quod vino albo fragrantissimo ad summum usq; impletum, per se sesquimensum, aut ultra in cella vinaria reponet. Cujus usus potissimum in mensa inter cibandum esse potest. Non merè stomachicum est colore, odore, saporeq; amicum.

Longè plura autem ex Sambuco possunt parari Medicamenta, & quidem externa ad hunc effectum proficua, sed rejicimus in praxin nostram Galeno-Chymico Medicam propediem edendam.

Electuarium de Ovo.

R. Ovum recens factò foramine ex mictōq; albumine, impleatur Croco Orientali, mox foramine benè clauso, vel sub cineribus, vel in clibano, post panis extractionem sensim coquatur, ne Crocus comburatur, vitello indurato extrahatur, & conteratur cum sequentibus:

R. Ocul. Cancr.

℞. Tormentill.

Diſſamn. alb. ana ℞ij.

Sp. El. Diſcordii ℞iij.

Semin. Ruta ad pondus.

Terra sigill. ℞ſſ.

Campb.

Sal. Absinth.

Card. b. ana ℞ij.

Theriac. ad pondus omnium.

Misce, fiat Electuarium.

Dosis quovis manè pisi instar, præservat ab omni aura pestifera; peste correptus sumat ℞i. in convenienti liquore, vel aceto Rutaceo, & sudabit.

Antidotum Maximiliani.

R. Ovi prædict. aurei ℞iſſ.

Ulicorn. veri gr. iv.

Acet. Calendul.

Sal. Borrag. ana ℞j.

Aq. Scabios. ℞j.

Misce.

Hoc cur omnibus præferamus, inquit D. Fuchsius, fecit mirabilis ejus effectus, quem sæpè in multis ægrotantibus ostendit.

Aliud.

Excellens Remedium.

R. Succ. Ruta,

Acet. Calendul. ana ℞i.

Theriac. opt. ana ℞iſſ.

Repete ter spatio 24. horarum; mirabiliter auram noxiam sudore expellit. Non temerè adhibenda est Theriaca ob suum calorem.

ALIUD

ALIUD POTENS.

R. Acet. Calendul.

Vini Buglossati ana ℥j.

Circulentur aliquoties vase accom-
modato: in liquore circulato, macera
per triduum

Sp. Diascord. ℥j.

Destillatus hic liquor ad ℥iij. adhi-
beatur.SPAGYRICA DIASCOR-
dii Compositio.

R. Extract. & Essent.

Imperator.

Bistort.

Angelic.

Tormentill.

Enul.

Zedoar.

Diſſamn.

Hirundinar.

Levistic.

Carlin.

Valerian.

Gentian.

Petasid.

Cichor.

Pimpinell.

Calam. Arom.

Morsus Diaboli.

Veronic.

Bacc. Laur.

Juniper.

Croc.

Fumar.

Card. b.

Triffagin.

Centaur.

Scordii.

Scorzoner.

Scabios.

Hyperic.

Magist. Eboris,

Corn. C.

Coralloz. cum ☉.

Perlar.

Rubin.

Hyacinth.

Smaragd.

Sulphur.

Granator.

Sulph. aurat.

Lact. Arie,

Croc mineral.

Lapid. prunell.

Ol. destill. Ruse,

Angel.

Zedoar.

Cinamomi.

Caryophyll.

Campb.

Succin. alb.

Tinctur. Calcanthi Solaris.

Aq. Bezoart.

Elix. proprietat. an. ℥j. Misc.

U S U S.

Nobilissimum hoc remedium mi-
rabiles habet vires ad omnes cor-
dis affectus, ad omnia venena, ad
omnes febres, præsertim Ungari-
cam, ad Pleuritidem, Morbillos,

Ooo

Vario.

Variolas ad 3. vel 4. grana cum Aq. idoneis; ad erysipelata, ad petechias, & subitos quosvis corporis & inopinatos affectus. Dosis pro unius anni infantibus. gran. 10. pro trimulis & quadrimulis gr. 15. in decenni & adultioribus ana ʒs. ad ʒj.

Hujus ferè generis & DIASCORDIUM ROSATUM sequens:

R. Conserv. Ros. rubr. ʒlat. ʒxj.

Bol. Arm. preparat. ʒvj.

Scordii veri ʒj.

Diſtam. Cret.

Rad. Tormentil.

Bistorr.

Gentian.

Terr. Lemnia,

Cinamomi,

Cass. Lign.

Gum. Arab.

Galban.

Styrac. Calam. ana ʒj.

Pip. long. Zinzib. alb. an ʒss.

Opii spagyricè preparat. & in Vino aromatico dissolut.

Sem. Acetos. ana gr. xxij. Misc. & cum Syr. acetosif. Citri in formam Electuarii crassi redigè.

VIRES USUS & DOSIS.

Utitur secundum mentem Hieronymi Fracastorii feliciter in iis, in quibus Theriaca locum non habet, ut pueris & gravidis. In peste & morbis Epidemicis correptis, & extremè desperatis, sequenti modo exhibere & propinare solemus.

R. Succ. Citr. express. ʒj.

Acet. flor. Sambuc.

Syr. è Succ. Acetosell. ana ʒss.

Diascord. Rosat. ʒss.

Pulv. Bezoard. nost. ʒss.

Misce, & fiat haustus, qui mirabiliter operatur, & omnia Venenosa Virtuosissimè per sudorem expellit.

Hujus generis planè est etiam sequens.

ELECTUARIUM DE SCORZONERA.

R. Rad. Scorzoner. cond. ʒvj.

Conserv. Ros. ʒlat. ʒv.

Spec. Diarrh. abbat.

Diacubeb. ana unc. ʒ.

Epat. lup. preparat.

Nitr. prep. ana ʒj.

Sem. Acetos.

Melon. excort. ana ʒiv.

Tinct. Corallo. secca,

Sal absinth. ana ʒss.

Misce, & cum Rob. de Berberis & Ribes ana q. s. f. Electuar. cui adde Spiritus Sulphuris q. s. ad gratiam.

Vires, Usus, Dosis.

Generaliter cuilibet complexionis Calidæ confert: principaliter autem in debilitate, obstructione, & dolore Epatis valet. Bilis flavæ, febriumq; ardentium æstum ac fervorem mitigat, jecurq; inflatum præcipuè refrigerat, alterat, atque confortat, Dosis à ʒi. ad ʒss.

Aliud

Aliud Remedium se-
curum.

R. Bol. Arm. preparat. ʒij.

Terra sigill.

Corall. rubr. prep. an. ʒj.

Cort. Citr.

Zedoar.

Croci ana ʒʒ.

Sacch. alb. unc. vj.

Acetosicat. Citri ʒx.

Misce, & exhibe dosin justam pro di-
versitate persona cum Vino albo &
Aq. Rosar.

LIQUOR EXCELLENS.

R. Ol. Junip. rectif.

Spiritus Salis ana unc. iij.

Solve in hoc liquore per ignem cina-
rum.

Fol. ☉ Num. xx.

Et sic summum solare Bezoarticum tibi
comparabis, cujus gutta aliquot cum
aceto Rutaceo & Aquâ Scabiosa ex-
hibita mira præstant in pestilentia Ve-
neno foràs abigendo.Quod si verò he prætiōsa composi-
tiones ad manus non essent, nec im-
ciò concinnari possent, assumatur unum
extemporaneum ex sequentibus. V. G.

R. Diascord. ʒij.

Extr. Angel.

Valerian.

Hirundinar. ana gr. xv.

Solis Diaphoret. gr. iij.

Aq. Bezoar.

Scordii,

Syr. Corall. ana q. s. misce.

VEL:

R. Diascord.

Extr. mors. Diaboli.

Imperat.

Levis. ana ʒj.

Magist. Smaragd.

Hyacintb. ana ʒʒ.

Ol. Olsolar. gutt. iij.

Spiritus Ruta ʒʒ.

Aq. Card. b. q. s. misce.

VEL.

R. Extr. Card. b. ʒʒ.

Petasitid.

Pimpinell. ana ʒj.

Croci gr. vj.

Magister. Sulphuris gr. xv.

Sal. Hyper.

Scordii ana gr. v.

Aq. Bezoard.

Fumar. ana q. s. misce.

VEL.

R. Diascord. ʒij. Sris Solis aurati g. v.

Elix. propriet. gr. x.

Extract. Scord. Torment.

Spiritus Tartari ana ʒʒ.

Syr. d. fumar. ana q. s. misce.

Vel ex Vilioribus.

R. Theriac. Opt. ʒi.

Sal. Absinth.

Ruta.

Prunell. an. gr. x.

Aq. Scabios. q. s. misce.

VEL:

R. Mithridat. opt. ʒij.

Ooo 2

Fl.

Fl. Sulphuris 3ſs.

Sal. Absinth. gr. xv.

Aq. Ruta,

Acet. Rosat. ana q. s. misce.

Sed de his plus satis. Candidus
lector plura legat ap. Deodatum
Panth. Hygiast. l. 3. c. 27. pag. 225.

226. 227. 228. 229. 231. 233. Item
Blochvvitium anatom. Sambuc.
Sect. 3. c. 19. pag. 137. Sect. 2. c. 1.
pag. 16. 17. 18. 19. 20. Item pag. 189.
& 190. Minsichtum. Sect. 13. de
confect. liquid. pag. 234. & 236.

P A R S XXV.
DE
VENENATIS.

C A P U T I.

DE
SERPENTUM PULVERE, VEL BEZOARDICO,
ANIMALI.

Innotescere nuper, vel ante pau-
cos annos cepit fama pulveris cu-
jusdam Alexiterici à colubrorum
nostratum carne elotâ, exsiccata &
tandem in Alcohol redactâ conflatâ,
seu præparatâ, quem nonnulli præ-
fertim è Scholâ Paracelsicâ non so-
lâ pro summâ omnium Veneno-
rum corporaliû Panacea vendi-
tant, verû etiam specifico singula-
ri atque secreto pestiferâ Luis Alexi-
terio passim apud omnes procla-
mant; cuius vera, ac genuina præ-
paratio est. quæ sequitur. Serpen-
tis post excoriationem carnem e-
lectam cum corde & jecore exsic-

ca leniter, ut in pulverem teri possit
intestina cum cauda auferantur.

Alii hunc sequuntur præpa-
randi modum.

*R. Serpentem, excoriato mox exime
linguam, cor, Epar, abscinde caudam
& caput, carnem quoq; in ollâ novâ,
donec caro à Vertebra separari pos-
sit, spina torreatur, & pulverifetur;
torreatur similiter Cor, Epar, lingua,
contundantur, & cum pulvere spinæ
miscantur. Fiat pulvis.*

Alius Præparandi Modus.

*R. Serpentes, aut Viperas, M. Ma-
jo vel Junii principio, excluso Veneno
canvias*